

Chryścijanskaja

Dumka

BIEŁARUSKI KATALICKI DWUTYDNIOWIK

№ 11 (137).

Wilnia, 5 čerwienia 1937 h.

 Hod X.

U Kalwaryju

Biełarusy lubiać Kalwaryju. Muka i śmierć našaha Zbaŭcy na Kalwaryi ciahnie ich da siabie. Nia mohučy ũ Jeruzalim jechać, hdzie jość sapraŭdnaja Kalwaryja, jany ũ Wilniu prychoziać i zdawolwajucca hetaj Kalwaryjaj.

U najlepšym časie iduć biełarusy abychodzić Kalwaryju — wiasnoj, pa siaŭbie, kali ciopła i pryroda ũžo razwilaŭsia ũ krasie swajej. Staraja i hłybaka zakareniena ũ biełaruskim narodzie tradycyja, kab u Wilniu chadzić na Kalwaryju. Heta biełaruskaja prywyčka apošnim časam uzyjšta na swaju nowuju adradžen-skuju darohu. Biełarusy swaju Kalwaryju ũ Wilni abchodziać pabiełarusku. Tam pabiełarusku jany swaje pieśni pijać i biełaruskija ksiandy da ich tam pabiełarusku pramaŭlajuć. Jak adna wialikaja biełaruskaja siamja, — jany na hetu Kalwaryju žbirajucca, ad stacyi da stacyi pabožna chodziać i ũdumanyja razwažajuć tajnicy ludzkoha zbaŭleńnia. Što za pryhožaja i jak pryjemnaja heta Kalwaryja ũ Wilni! Chto adbywaŭ jaje tam, toj heta

Kaścioł u Kalwaryi.

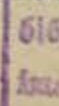
rozumieje! Pa takoj Kalwaryi biełaruskija pilihrymy wiartajucca damoŭ adrodžanyja, zdawolenyja, poŭnyja lubowi da swajho Zbaŭcy Chrystusa i da swaich bližnich.

A jak mnoha jość biełarusaŭ, što ũ Kalwaryju hetu

chodziać, ale da-hetul jany nie pabiełarusku jaje abychodziać. Jany nia wiedajuć, što možna i pabiełarusku ũ Wilenskaj Kalwaryi malicca.

U hetym hodzie 6 čerwienia pawiadzie biełaruskuju pracesiju ũ Kalwaryju Ks. J. Hermanowič, zakońnik maryjanin. Za im pojduć pilihrymy z najdalejšych biełaruskich wiosak. Hetakaja rabota biełarusaŭ u Kalwaryi ũ našych časoch nabiraje historyčna značeńnia. Jana karysnaja nia tolki dla tych, što ũ Kalwaryi buduć,

ale i dla ũsiaho biełaruskaha narodu. Siahonnia biełarusy, nia majućy biełaruskich nabaženstwaŭ pa swaich parafijalnych kaściołach, mohuć mieć u swajej mowie dadatkowyja nabaženstwy choć raz na hod u Wilni i ũ Kalwaryi.

 616410000
1937 V. I. Menina

Woś-ža kožny pilihrym, što idzie na bielaruskuju Kalwaryju ũ Wilniu, hetym samym jon mnoha dabra dakonywaje. Jon lepšuju budučyniu nia tolki dla siabie zdabywaje, ale i dla Katalickaha Kaścioła ũ našym kraji. Možna śmieła kazać, što bielaruskija pilihrymy ũ Kalwaryju, — heta zmahary našy i baraćbity za lepšuju dolu mnohapakutnaha bielaruskaha narodu.

Takim čynam Kalwaryja dla bielarusa reč nia prostaja i ũ wynikach swaich jana dla nas reč mahutnaja. My spadzajomsia, što Kalwaryja da siabie bielarusau paciahnie i zluča ich u wadno i lepš uświedamić ich, jak służyć Bohu i swajmu narodu. Swaim życiom bielaruski narod siahońnia pieranosie niemałuju Kalwaryju. Zatoje-ž jon dobra rozumieje tajnicu Chrystowaj Kalwaryi. Naš Zbaŭca tamaka ũmirajučy, pakazaŭ świetu najbołšuju swaju siłu ũ adkupleńni rodu ludzkoha. I my ũ ciarpieńniach swaich śledam za Chrystusam pojdziam, a ta-

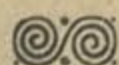
dy i našyja bielaruskija siły ũzmohucca!

Treba, kab u bielaruskim narodzie wyrabiłasia tradycyja kožny hod być u Wilni na swajej bielaruskaj Kalwaryi. Tady bolšaje relihijnaje ażyuleńnie nastupić nia tolki ũ Wilni, ale i pa našych bielaruskich wioskach i parachwijach!

Wilenskija bielarusy ũžo naležna pryhatawalisia, kab spatykać miłych swaich haściej z prawincy. Znača, kala bielaruskaj Kalwaryi ũsie bielarusy pracujuć: tyja, što ũ Wilni, bo jany arhanizujuć Kalwaryju, i tyja pilihrymy, što zдалoku ũ hetu Kalwaryju prychoziać.

Na kančatak hetaha artykułu astajecca tolki pažadać, kab usie bielarusy, jak adzin čalawiek, hety hod zhurtawalisia kala bielaruskaj Kalwaryi: chto asabista, a chto astajecca doma, toj u dušy swajej chaj lučycca z bielaruskimi pilihrymami ũ Kalwaryi...

Ks. W. Š.

Bielaruskaja chronika.

Z žyćcia Bielaruskaha Nacyjanalnaha Kamitetu. Bielaruski Nacyjanalny K-t prawioŭ užo abnowu na 1937-38 h. Nowy skład Prezydymu, wybranaha na schodzie dnia 21.V.37, pradstaŭlajecca hetak: inž. A. Klimowič — staršynia, adwokat F. Steckiewič i dr. St. Hrynkiwič — wice-staršyni, M. Mancewič — skarbnyk i red. J. Pažpiak — sakretar.

Taho-ž 21.V Ahulny Schod Biel. Nac. K-tu pryňaŭ adpawiednyja rezalucyji, miž jakimi znachodzim adumysłowa paświačanyja bielaruskim nacyjanalnym sprawam u žyćci relihijnym.

Sud u sprawie pieršaha spyneńnia „Biel. Krynicy“, jaki z apelacyi prakurora mieŭsia adbycca ũ Wilenskim Akružnym Sudzie dnia 25 m. m., adložany da razhladu hetaha-ž samaha sudu ũ poŭnym (trochasabowym) składzie.

Maturalnyja egzaminy ũ Bielaruskaj Filii Dzieržaŭnaj Himnazii im. J. Sławackaha ũ Wilni končylisia. Da egzaminu było dapusčana 29 čalawiek, zdało 26.

Wyjezd M. Zabejdy - Sumickaha. Staŭny bielaruski mastak-špiawak, jaki časowa byŭ u Wilni, 28.V wyjechaŭ u Wařawu, dzie żywie stała.

Ks. I. Hermanowič.

Na Daloki Ŭschod.

2)

(Wilnia—Miensk—Maskwa—Čarbin—Pekin—Rym).

II. U darozie.

Kala paŭdnia my pryjehali ũ Baranawičy i pierasieli na mižnarodny ciahnik, što jdzie z Paryža praz Niamieččynu i Polšču da Stoŭpcaŭ, na hranicy Sawieckaj Bielarusi. U wahnionie znajšli my tolki dźwie asoby, što tak-ža jehali praz Rasieju; byli heta kitajcy. Adzin z ich byŭ starejšy, hadoŭ bolš 40-ka; druhi — maładzik, hadoŭ 19-ci. Staršy byŭ apiakunom i dziadźkam małodšamu. Abodwa jehali ciapier z Anhlii; ale starejšy byŭ nawat u Amerycy, dzie wioŭ intaresy niekaj handlowaj firmy, što skuplała skurki darahich žwiarat. A małodšy wučyŭsia ũ Anhli, jak student. Čamu adnak jehaŭ damoŭ, nia skončyŭšy nawuku, my razabracca nie mahli, bo nie patrapili dobra zhawarycca.

Naahuł treba wiedać, što bahataja kitajskaja moładź, asabliwa syny macniejšych kupcoŭ (jość kupcy miljanery!), časta-husta jezdzić wučycca ũ Eŭropu, asabliwa ũ Niamieččynu i Anhliju. Honić ich tudy pažadańnie wyšejšaj nawuki, katoruju ũ Kitaj zdabyć trudna. Honić ich tak-ža ũ Eŭropu i Ameryku pažadańnie swabody dla swajej bačkaŭščyny,

inakš kažučy, prazorliwy patryjatyzm — imknieńnia da nowaj kultury.

Kitajcy, narod najbołšy na świecie — 400 da 500 miljonaŭ. Poŭnaj adnak niezaležnaści ũ swajej chacie nia majuć: kožny krapčejšy da ich lezie „baranić swaje intaresy;“ čužyncy zachwatywajuć nadmorskija porty i bierahi, i naŭkruh, abrywajuć dobryja kawałki. A tymčasam samyja kitajcy, ci lepš skazać — pierakuplenyja hienerały, wiečna swaracca j bjucca miž saboju. Narod pamiraje celymi masami ad roznych chwaroabaŭ, jak chalera, čuma i ad niaščašciaŭ, jak razwodździe, suša, i razam z tym — ad hoładu.

Wialikija dzieržawy daŭno-by padzialili Kitaj, tolki-ž nia mohuć pamiž saboj pahadzicca, dy lažyć tam lišnie wialiki kusok świetu, katorym lahčej udawicca, jak strawić. Dyk wiaduć zawidnuju i niahodnuju, — a potym i biazhluzdnuju palityku, katoraja — moža j nie ũ dalokim časie — skončycca wielmi sumna dla bielaj rasy. Znakam hetaha jość pradusim pažadańnie nawuki ũ kitajskaj moładzi: bojkija małajcy, a časam nawat i dziaŭčaty, jezdziac u Eŭropu i Ameryku i paznajuc žyćcio swabodnych narodaŭ. Wučacca zaŭziata. I ũžo ciapier miarkujuć, jak prahnać tych-ža bielych kryŭdzicielaŭ z swajho kraju, a pośle i z celaj Azii. „Azija — dla Azijataŭ!“

Čytaŭ ja dasiul i wiedaŭ ab Kitaj dawoli mnoha. I woś takija niewiasiołyja dumki i razwažanni pryjšli mnie na pamiać, jak spatkaŭsia z hetymi ki-

Biahučyja sprawy.

Pytańnie: — A čamu jak Bahowič skažaš? — usie rozumnyja i wučonyja ksiandzy stali Palakami, a horšyja astalisia Bielarusami?
(W. Łazoŭski, w. Prudy, gm. Ł—ca).

Adkaz: — Kali-b heta j było sapraŭdy tak, dyk i to jašče nia značyła-b, što bielaruskaja sprawa jość błaħaja. I Chrysta adraklisia kališci „rozumnyja“ faryzei. **Praŭda jość zaŭsiaħdy praŭdaj**, niezaležna ad taho, ci jaje chto lubić, ci nia lubić. I praŭda nie paddajecca pad hałasawańnie. Kažuć, što nieħdzie kamunisty hałasawali, ci Boh jość, ci nie... Taksama i tut. Kališci mnie kazaŭ św. p. Kazimier Swajak, što tolki „ludzi wyšejšaha palotu paznajuć čystuju ideju, lubiac jaje i stajac pry joj.“ Woš-ža moža być ksiondz i nadta wučony, ale nia maje adwahi, abo siły woli — maładušny, i zabywajecca ab baćkaŭščynie. Jość tak-ža nadta wialikija wučonyja, katoryja stydajucca rodnaj biednaj matki. Kab Bielaruś dawala karyśc i sławu, dyk tyja ūsie, što jaje wyrakalisia, pieršyja kryčali-b joj „hosanna!“

Da taho-ž niapraŭda toje, što bielaruskija ksiandzy — heta niej-kija, jak Łazoŭski kaža, „horšyja:“ siarod ich jość tak-ža i dobryja i wučonyja.

I. Bahowič.

15-lećcie ziamielnaj reformy ū Litwie

Užo minula 15 h doŭ ad taho času, jak Litwa, staŭšysia niezaležnaj dziaŭdžawaj, prystupila da ziamielnaj reformy. A prystupić da hetaj sprawy treba było bezadkladna Kali Litwa była pad Rasiejaj, bolšasć ziamli naležyła d panoŭ, u rukach jakich było 1,800,000 dziesiacin; da sialan naležyła tolki 1 675,900 dziesiacin. U wadnej tolki Kowienskaj huber-ni było 448 000 małaziamielnych.

Padobnaje pałažeńnie było i ū inšych huberniach. Celyja wializarnyja hramady biednych sialan pakidali swoj kraj i emihrawali ū Ameryku, Sibir i inš. Kožny hod z Litwy wyježdžała ū świet šukać chleba 20—30 tysiąc čłowiek. Woš-ža ničoħa dziŭnaha, što Niezaležnaja Litwa, u pieršych hadoch nadzieliŭšy ziamlo, pradusim achwotnikaŭ žaŭnieraŭ, prystupila tak-ža i da aħulnaj ziamielnaj re-

formy, hałoŭny zakon jakoj byŭ wydany ū 1922 h. Zakon hety pa-stawiŭ swajej metaj nadzielić ziamloj biezziamielnych i małaziamielnych. Pawodle hetaha zakonu ad usich ułašnikaŭ, jakija mieli bolš jak 80 ha ziamli, ziamla była zabrana ū ziamielny fond. Fond hety mieŭ 706,703 ha ziamli. Ad 1919 da 1936 h. na ułašnaść atry-mali ziamli 72,494 asoby, razam 452,804 ha. Apračha hetaha 1,427 ha ziamli za hety čas dana roz-nym arhanizacyjam (školy, sam-ŭrady, špiteli i inš.) u karystańnie. Ušiaħo rasparcelawana 705,700 ha ziamli.

Atrymaŭšym ziamlu była tak-ža dana zapamoha ad uradu na zahaspadarańnie. Da 1936 h. nawasielcam dziaŭdžawa wydała zapamohi 48,906,712 litaŭ. Ziamielny Bank na dahodnych warunkach wydaŭ im pazyki na 1,194,000 litaŭ.

Choć ziamielnaja reforma ū Litwie jašče całkom nia skončana, ale užo možna bačyc jaje wialikaje značeńnie. Sotni tysiać hektaraŭ lepšaj ziamli, jakaja naležyła da žmieńki panoŭ, atrymali na ułašnaść 45,000 biezziamielnych i małaziamielnych. Tyja sialanie, jakija byli zmušeny dzieła biednaści jechać zarabać na chleb u dalokia čužyja starony, abo jšci da pana za parabkoŭ, ciapier stalisia dastatnymi i kulturnymi ha-spadarami.

M. K.

tajcami. A što dumali ab nas kitajcy, nia wiedaju. Tolki ž padychodzić da mianie toj starejšy j pytaje lamanej rasiejščynaj: „Waša budi ruska?“ Kažu jamu. — Bielaruska. Padziwiŭsia jon; a pośle pytaje jašče: — Ruska-jewrejska? Kruču haławoj, kažu: — Bielaruska-chryścijanska. Zaśmiajaŭsia jon, uderyŭ mianie pa plaču i kaža: — choroš! A ruska-jewrejska... fu, fu!

Pry hetym wielmi zmorščyŭsia i zakrućiŭ nosam. Ekzamin, widać, udaŭsia: ad hetaj chwiliny my byli pryjacieli.

Nazywaŭsia naš Kitajec Ju-Fun Šyn, ci niešta da hetaha padobnaje. Dziŭna, što ūsie ichnyja prožwiščy bywajuć trochskładowyja i pišucca tryma hierohlifami (litarami znakami). Akazywajecca, što tolki pieršy skład — heta prožwiščha, a druhi — imia baćkawa, a treci — imia jahona. Tahdy ūsio i kotatka i jasna.

Pośle pryjdziecca pišać ab Kitai bolš. A tymčasam wierniemsia na Bielaruś, bo woš jakraz stali my padjaždžać da hranicy polska-sawieckaj, ci lepš skazać — da druhoj čaści našaj deraħoj krajny. Zara spatkajem „tawaryšaŭ,“ zahlaniam kamunie ū čyrowonyja wočy... Sprawa wielmi cikawaja, a tymčasam muraški chodziać pa skury ad piat da makawinki...

Iznoŭ pahodnaja ranica: jasnaje soniejka, miłaja pahoda. Pahladajem u wokny: pali, lasy, rečki ūciakajuć pašpiešna. Dzieci pasuć bydła. Małej-kajha dziaŭčynka śmiajecca j ručkaj adwitywaje nas.

Wot iznoŭ hramadka dziaćiej — pastuškoŭ: karowy spužalisia — uciakajuć: sabaka z usich noħ honicca za ciahnikom i... astajecca. A ū waħonie kitajcy łapočuć bez pierarywu swajej dziŭnaj mowaj.

— Ech! — dumaju sabie: — musić treba budzie z imi, žoŭtymi — wiekawać, a moža j pamirać?...

— Zdzieš howoŭ'i, howoŭ'i! a tam-moŭči, moŭči! (Kitajcy nia wyhawarywajuć „r“ i časta paŭtara-juć dziejasłowy). Tak pieraścierahaŭ nas Ju-Fun-Šyn, kali stali padjaždžać da hranicy; pry tym chitra padmirhnuŭ i pałažyŭ palec na wusnach. Widać było, što jon nas strašyc, ale j sam krychu niespakojny.

Ciahnik apuścieŭ. Astalisia na cely waħon my dwa z tymi dwuma kitajcami, da katorych dałučyŭsia z druhoħa waħonu jašče treci ich tawaryš — student, hadoŭ 25-ci. Apryč nas byli tut niejkija aryhinalnyja typy „bielaj twary“, katoryja, sa spuščanymi wačami, prachodzili cicha praz naš waħon. Mianie niešta ciknuła ū serca, jak spatkaŭsia ū prachodzie z adnym z ich. „Chto jany i što jany?“ Było ich musić z piatok. Prajšli šnurom raży dwa, moŭčki, pašpiešna, zirkajučy na nas ukradkam, ale duža pranikliwa.

Narešcie pry niejkim małaznačnym punkcie ciahnik zatrymaŭsia. My ū woknach: ničoħa asabli-waha nia bačym, adnak serca bjeć, čuwać puls u wiskach — musić zara niešta budzie?...

światy Aühustyn.

Redka chto z wialikich ludziej pakinuů ab sabie samym hetak poůny abraz usich nutranych pierażywańniaů, jak Aühustyn. U swaich „Wyznańniach“ adkrywaje jon prad Boham i świetam cełym hlybinu duży i apiswaje padrabiazna, jakimi ściażynkami prychođzilasia joj pry najbołš natużnych zmańniach pierachodźić z ciemry fałšu ũ światuju krainu praůdy. Praśledzić dziei hetaj duży wielmi karysnym być moża asabliwa ũ časoch našych, poůnych wialikich sumniwaů i maralnaha razdarożżę.

Bačkaűścyna Aühustyna mieścicca ũ paůnočna-zachodnij Afrycy. U časoch, kali naradziűsia jon (pałowa 4-ha stahodździa), heta byla prawincyja administracyjna zależnaja ad dziarżawy rymiskaj. Užo adrazu ad maładych hadoů znajšoűsia Aühustyn pad upływam roznych miż saboj uzhadawaűcych kirunkaů. Tady, kali maci, pabożnaja, chryścijanka Monika, usiej duşoj prahnuła bačyc syna dobrym chryścijaninam, bačka naadwarot, należačy samda wiery pahanskaj, rupiűsia bolš ab uzhadawańni wonkawym, nie žwiartajučy zusim uwahi na duchoůnuju patrebu swajho dziciaci. Z hetym padzietał maralnaha ũplywu spatkaűsia małady Aühustyn i ũ dalejšym hramadzkiłm życi. Praůda, tahdyűniaje życio chryścijanskaje ũ tej čaści Afryki ćwiło wielmi bujna, adnak pobač jaho i pahanstwa tak-żaniamienš swobodna żyło i prajaűlala dziejność swaju. Takim čynam hramadzianstwa jarka padzielena bylo na dźwie hrupy: chryścijanskuju i pahanskuju. Pytańnie, u katory bok pawierniecca Aühustyn?

Pa zahadu bački syn astaűsia na nieabmieżany čas niachryścianym; maci z hetym lohka zhadziłasia praz uwahu na tahočasnuju praktyku adkłađañnia chrostu na paźniej. Zatoje z jakoju starannaściju jana wučyła jaho malicca da Boha Zbaűcy świetu, skolki światych dumak ułażyła ũ jaho duşu maładzieńkuj! I hetaje ũrażeńnie ciopłaj matčynaj apieki nie zaciordłasia ũ życi jaho nikoli, jano bylo pryčynaj biazupynnaha imknieńnia jaho serca da wiečnaha ideału praůdy Bożaj. Widziačy wydatnyja zdolności syna, bačka, pa skančėńni školy ũ swaim miastečku, pasyłaje jaho na dalejšyja nawuki, katoryja ũrešcie zakončyű u słaűnaj tady Kartaginie. Monika, astaűsisa na tuju paru ũdawoj, pryńiala na siabie abawiazak hraşowaj padmohi synu ũ jaho wyşejşych nawukach. Adnak nia cieşyła jaje karjera Aühustyna. Nawuka, katoruju hetak pachwalna zdabywaű u Kartahinie, nie spyniala, na žal, u im raspusnaj swobody i zamiest zblizač da Boha, adwodziła ad Jaho ştoraz bolš. Pabożnaja maci bačacy heta, usia addałasia malitwie. Uzwaruchnuűsia duch Aühustyna, arlinym uzłotam padniaűsia z ahidy jon u wyś i hlanuű u şyrokı prastor, dzie-by taja skała, na katoraj spačyc jamu moźna biaşpiečna. Kĩnuűsia şukac praůdy ũ Biblii. Ledź adnak tolki da jaje dakranuűsia, a ũžo zaraz-ża pačuű, što niejka-ja siła jaho adtuł adkidaje. Jamu ũzhadawanamu na strojnaj klasyčnej litaratury pahanskaj Biblija swajej formaj, stylem pakazałasia wielmi prostaj. Żwiarnuűsia tady ũ inşy bok. Ściah relihijny pad-

Nie chaci, moj ty brat...

Nie chaci, moj ty brat, ũsich ludziej na swoj ład Nawučyc, pawiarnuć i zrabić, jak ty chočaş, — Choć zdajecca tabie, što usim-by ty rad Œcaście dać i za Œcaścim chlapočaş. Jak nihto iz ludziej nie patrapic strymac Œumu wietru, małanki, ci bury,— Tak nihto i druhich nawiartać i źmianiać Sił nia maje naprociű natury. Adno możaş zrabić ty dla Œcaścia ludziej, — Adşukać pierş, hdzie k'şcaściu daroha: Paznaj Boha Twarca Ty duşoju swajej, A tady uşcaşliwiş — druhoha!

W. H.

niasła wysoka tady sekta Manichejskaja. Prystupiűşy da jaje, trywaű tam aź 9 hadoů. Lohka zrazumieć, jak doűhija, ciażkija byli tyja hady św. Monicy. Hledziačy na jaje slozy, adzin biskup hetak jaje cieşyű: „Budź spakojnaja, niemahčyma, kab syn hetakich slozaű moh kali zahinuć.“

Minuła 9 hadoů. Z Kartaginy Aühustyn pierajechaű u Italiju — u Rym. Tut u Rymie stałasia raptoűnaja pieramiena ũ jaho adnosinach da sekty Manichejskaj. Krytyčny rozum Aühustyna dalej nie ściarpieű niedarečnaściaű sekty. Pakinuűşy manichejstwa, nia wiedaű Aühustyn, kudy dalej dziecca? Nie bačučy mahčymaści zdabyć praůdy, robicca duchowa zusim raźbitym, niawierujučym.

Za Aühustynam u Italiju pryjechała i Monika, ale aproč slozaű ničoha pakazać jamu nia ũmieła. Tut patrebny byű rozum wialiki, kab moh raźwiejać tuman fałšu, kab uparadkawać rastrojony skład dumak. I hetuju rol adnosna Aühustyna pryjšłosia spoűnić św. Ambroźamu. Budučy ũ Medjolanie Aühustyn časta zachodziű u katedru pasłuchać nawuk Ambroźaha. Cikawiűsia jon nia stolki źmiestam, jak formaj, stylem; adnak spaściaroh skora, što ũ słowach Ambroźaha kryjecca hlyboki sens praůdy žadanaj. Pad upływam łaski Bożaj chworaja duşa Aühustyna stała pawoli aduźwać. Zaraz-ża naprawiű życio swajo maralnaje i horača addaűsia ćytańniu Wanelii i razwaźañniu ab życi światych. Krychu pačakaűşy, atrymaű z ruk Ambroźaha Chrost światy.

Şcaşliwaja maci wiartalaśia ũ Afryku z synam, ale ũžo zdabytym dla Boha i wiečnaha życia. U darozie zaniadużela i pamiorła. Aühustyn, pryjechaűşy ũ rodny kraj, zharnuű kala siabie swaich adnadumcaű i zasnawaű supolnaje, moű-by klaştorńaje, życio. Skora bačym jaho ũ radoch duchoűnych, a ũkancy i biskupam Hipony. Şmat nawučaű i mnoha pisaű mudrych kniźak dzieła wyjaśnieńnia chryścijanskaj wiery: Akazwajecca, čym bolš kaliş ciarpieű, dumaű, pierażywaű, tym bolš plodnym paśla siabie prajawiű u swaich słowach i kniźkach.

Ks. Dr. J. Reşec

W A S I Ł K I

Addziel dla dzieci.

Ranica.

Hłańcie, dietki, u wakonca,
Dy para užo ūstawać...
Jak pryhoža tam biaskonca!
Sorom, dietki, pozna spać.

Zahlanuła sonca ū wočki,
Dzień pryjšoŭ – dawoli snu!
Na świet hłańcie, hałubočki,
Ūsie witajuć tam wiasnu.

Pčolki wypaŭzli z kałody,
Pačali zbirać miadok,
Špak wartuje aharody,
Dahladaje i sadok.

Zielanieje traŭka ū poli,
Ū niebie ptušački pajuć...

Ech, zimy nia budzie bolejš!
Užo i kwietki ćwituć.

Alhierd.

Pašla Hiedymina ū wialikim li-
toŭska-biełaruskim kniazstwie knia-
żyli Alhierd i Kiejstut. Prociŭ Al-
hierda wystupiła tady maskoŭska-
je kniazstwa, ale Alhierd raźbiŭ
maskoŭskaje wojska i prystupiŭ
da zdabyćcia Maskwy. Spaločaŭ-
šysia maskoŭski kniaź prasiŭ mi-
ru. Alhierd zhadziŭsia, złamaŭ
swaju pikę ab maskoŭski mur
i skazaŭ maskoŭskamu kniaziu:
„pomni, što litoŭskaja (Litwoj tady
zwałasja tak-ža i Bielaruś) pika zła-
małasja na ścianie Maskwy”. Šča-
śliwa Alhierd wioŭ baračbu i z Ta-
tarami, adbirajučy ad ich ziemli
ŭkraińskija. Takim čynam litoŭska-
biełaruska-ukraińskaje kniazstwa
razciahwałasja ad mora Čornaha
da Bałtyckaha i było najmahut-
niejšaje na ūschodzie Eŭropy.
Dumka ab hetym połackich bie-
łaruskich kniazioŭ, asabliwa Wia-
likaha Usiesława, była ździejšniena.

W. J.

Pieśnia ab słaŭnym čalawieku.

Mocna hudzić pieśnia ab słaŭ-
nym čalawieku, mocna, jak zwon,
hudzić dy niasiecca pa ūsim świe-
cie, ad chaty da chaty. Jamu nia
treba zołata Jon bahaty. Bahaćcie
jaho — het, sława dy pieśni.

Pawiejaŭ wiesnawy wiecier
Pierad im chutka pabiehl, jak
stady awiečak, pa niebie chmarki.
Raščyščau pali dy prahaniaŭ cho-
ład.

Na wysokaj horcy tajaŭ śnieh
i šumieli tysiačami ručajki. Wada
zataplala niziny i wialikija rečki
wystupali z bierahoŭ; pa joj kały-
chalisia wysokija chwali dy wiali-
kija kryhi pierawaliwalisia adna
na adnu...

Cieraz šyrokiju raku na słu-
poch lažaŭ ciażki most z drewa
i kamieńniaŭ. Pasiarod masta
stajala maleńkaja chatka; u joj
žyŭ storaž, žonka i maleńkaje
dzicianio...

Kryhi z hluchim šumam pady-
chodziać pad most, nawokał ra-
wie bura, bušujuč chwali. Storaž
siadzić na strasie, kryčyć, molic-
ca, prosić ratunku. Ale darma.
Usio hinie. Kamu-ž jaho ratawać?

Z treskam nadlatajuć kryhi i
z dwuch kancoŭ masta lamajuć
belki i skidajuć kamieñni. Storaž,
żonka i dzicianio kryčać, i to he-
tak strašenna, što ich nie zahlu-
šaŭ ni šum chwalaŭ, ni ryčańnie
bury. „Ratujcie nas!..”

Daloka na wysokim bierazie
stajali ludzi: staryja, maładyja,
zdarowyja.

Raptam prybyŭ wajawoda: pad-
niaŭ ruku, a ū joj poŭna žmienia
zołata. Chutčej ratujcie, a chto
wyratuje, toj kupacca budzie ū
hrašoach.

Pamiž tysiačy ludziej niama
niwodnaha słaŭnaha čalawieka i
nadarma ū šumie chwał i bury
kryki matki, bački i dziciaci.

Až woś idzie padarožny; pry-
staŭ jon, idzie pamału, spakojna,
z dobrym wyhladam na twary.
Čuje jon, ab čym kryčyć wajawo-
da; dawiedwajecca, što hinuć lu-
dzi; pamaliŭsia, uskočyŭ u rybac-

kuju łodku i choć wiecier kały-
chaŭ joj, jak lupinkaj, pajechaŭ.
Prybyŭ da masta; ale biada: łod-
ka małaja, moža ūtrymać tolki
dwoch, padarožny adnak zawioz
na bierah dzicianio, matku i bač-
ku i tolki ūspieŭ adjechać ad ma-
sta, jak toj rynuŭ i śledu pa im
nia stała.

— Chadzi siudy, mužny moj
pryjaciell! Wo twaja zaplata! Waż-
mi jaje!

— Ja nie pradaju žyćcio swa-
jo za hrošy. — skazaŭ toj.

— Ja biedny, ale nie biaru
miłastyni; addajcie lepš hetamu
biedniaku: u jaho ūsio prapała,
papłyło. Hetak skazaŭ heny nie-
znajomy i pajšoŭ swajej darohaj.

Dyk žwini-ž ty pieśnia pra
słaŭnaha čalawieka, jak zwon,
i niasi pa ūsich kutkoch świetu
hetu wiestku!...

S. Ź.

Razhadki zahadak z № 10.

1. Kanopli 2. Harech. 3. Swinia.

Zahadki.

1. Pa bielenkaj žerdačcy čyr-
wonienki piatušok skača.

2. Baciuška sahrašyŭ, a dziak
pakutuje.

Pahaworki.

Biada choć muča, dy žyć wuča.
Biada, jak duda, stanieš džmuć —
šlozy sami jduć.

× **Relihijnaje žycioŭ Sawietach.** Relihijnaje žycio ŭ Sawietach štoraz to bolš uzmahecca. Sawieckaja hazeta „Praŭda,“ padaje, što na ziemiach daŭniejšaj Samarskaj huberni adčyniena ciapier aŭ 325 šwiatyniaŭ i damoŭ malitwy, začynienych pašla rewalucyi. U druhim miejscy hetaja-ž hazeta dakazwaje, što relihijnaja ludzi nia iość worahami kamunistyčnaha ŭradu i padčyrkiwaje, što dumku hetu treba zaščaplać šyrokim masam SSSR.

× **Baračba z katalikami ŭ Niamieččynie.** Hitleroŭskaja presa ŭ Niamieččynie zajadła ŭščiaž napadaje na Katalicki Kaścioł. Ahidnym sposabam starajecca apahanić usio, što tolki iość katalickaje. Kala 1000 ksiandzoŭ buduć mieć sudowyja pracesy.

× **Sprawa kananizacyi Andreja Baboli.** U niadzielu 25 krasawika ŭ Rymie byŭ uračysta adčytany dekret, śćwierdžajučy dwa cudy Andreja Baboli. Adnaho z hetych cudaŭ daznała ŭ 1922 h. ŭ Krynicy ŭdawa Ida Kapeckaja, jakaja była azdaroŭlena z chwary, pryznanaj lekarami za niawylačalnuju. Druhi cud staŭsia ŭ 1933 h. ŭ Rymie, hdzie była raptoŭna azdaroŭlena siastra Aloiza Dobžynskaja z chwary, jakaja, jak śćwierdzili dachtary, maŭla być wylečana tolki praz aperacyju.

Ciapier pašla pryznańnia cudaŭ A. Boboli maje nastupić chutka jahonaja kananizacyja — pryznańnie za šwiatoha.

× **Najstarejšy abraz Chrysta.** Prof. dr. Watzinger — niemiec, haworačy ab wykapanych rečach u Maloj Azii nad Eŭfratom, śćwierdziŭ, što znojdzieny iość tam abraz Chrysta ŭ maładym wieku z 232 h. Heta maje być najstarejšy abraz Chrysta.

× **Katalicki pawilon na mižnarodnaj wystaŭcy ŭ Paryży.** Na mižnarodnaj wystaŭcy u Paryży znachodzicca i katalicki pawilon z papieskim ściaham. Wieža hetaha pawilonu budzie mieć 80 metraŭ wyšyni, najwyšejšaja z usich. Budzie tam pakazana, jak

wialiki dadatni ŭplyŭ maje katalickaść na ludzkoie žycio.

× **Relihijnaść baskaŭ.** Delehačyja duchoŭnych, jakaja z Anhlii jezdziła ŭ Baskiju, kab na miejscy zapaznacca z hetym narodom, niadŭna adtul wiarnułasja, śćwierdžajučy, što i ciapier usie kaścioły tam adčynieny Natoŭpy narodu molacca ab ratunak ad napadu hienerala Franco.

× **Katalictwa ŭ Aŭstralii.** U apošnim časie ličba katalikoŭ u Aŭstralii siahaje 1.252.998 asob. Aŭstralijskija kataliki majuć 1826 šwieckich ksiandzoŭ, 934 zakonnikaŭ i 9.510 zakonnicaŭ. U duchoŭnych seminarjach Aŭstralii wučycca 552 klervkaŭ, aprača hetaha iość tam 460 katalickich siarednich škołaŭ i 1065 pačatkawych z ahulnaj ličbaj 190.686 wučniaŭ.

× **Katalickaja presa ŭ Halandyi.** U Halandii wychodzić aŭ 35 wialikich štodziennych katalickich hazet i 64 katalickich tydnowikaŭ. Aprača hetaha iość tam kala 300 katalickich wydawiectwaŭ. Kožnaja katalickaja siamja maje tam swaju katalickuju hazetu.

× **Wywab katalickich filmaŭ u Čechasławaččynie.** Čechasławaččynia fabryka film ŭ zajawiła, što ŭ chutkim časie raspačnie wytwaracć filmy, žwiazanyja z katalickim žyciom u Čechasławaččynie.

× **Katalicki filmowy kanhres.** Niadaŭna zakončyŭsia Mižnarodny Kanhres Katalickaha Biura dla Filmowych Sprawaŭ, na jakim pastaŭlena staracca jak najbolš, kab padnieści maralny stan filmu.

× **Ahraničeńni dla katalickaj presy ŭ Niamieččynie.** Ad 1 traŭnia ŭ Niamieččynie dyjecezija maje prawa wydawać tolki 1 hazetku administracyjnaha charaktaru.

× **Matka Stalina praktykujučaj chryścijankaj.** Wialikaje ždziuleńnie wyklikała ŭ Tyflisie, padčas Wialikadnia, prysutnaść u carkwie matki Stalina 78-hodniaj babulki. Mnohija, bajučysja, kab nie zrabila jana jakich danosaŭ, uciakli z carkwy, ale akazałasja, što nia dzieła danosaŭ išła jana ŭ carkwu, ale kab pamalicca, a wychodzjačy z carkwy achwiarawała 1000 rubloŭ na jaje adnaŭleńnie

U prawasłaŭnych biełarusau.

Zdawolenyja z biełaruskaj pramowy.

22.V sioleta (pawodle staroha stylu 9.V) u dzień św. Mikalaja ŭ Bielastoku ŭ sabory adpraŭlaŭ Słuźbu Božuju archirej Sawwa (Sowietow) Padčas Słuźby wyšaŭ z kazaniem, zajajłajučy, što spiarša pramowie da dzieciej papolsku, a pašla da starejšych pabiełaru-

sku i parasiejsku. Tak jano i stalaśsia. Ludzi z wialikaj radaścijaj i z wialikim zachopleńniem sluchali, kali archirej da ich pramaŭlaŭ u ich rodnaj biełaruskaj mowie. Zusim-ža inakš adnosilisja da pramowy papolsku .. N.

== Bielaruskaja == Pilihrymka ŭ Kalwaryju

pad Wilniaj sioleta pojdzie z kaścioła św. Mikalaja ŭ niadzielu dnia 6 čerwienia, a hadz. 7 rana. Dla ŭsich, chto choča dałučycca da pilihrymki, zborny punkt pry wul. Zawalnaj 1, u redakcyi „Chryścijanskaj Dumki“. Tam-ža možna dawiedacca i ab načlezie, jak dla ludziej, tak i dla furmanak. Chto choča mieć načleleh zapeŭnieny, dobra zrobić, kali napiša ab hetym napierad u redakcyju, padajučy ličbu pilihrymaŭ i furmanak. Načleleh biaspłatny.

w. Skarada, Daŭhinaŭskaj hm
Naša wioska adzinokaja, kazaŭ-by
nichts i nia znaje ab nas. Biada
na ūsich nas zorka hladzić: na dry-
wotni droŭcaŭ ni palena, niama
čym u pieczy padpalić. Ale-ż
niejak budziem żyć i swaich
prawoŭ dabiwacca. „Chryścijansku-
ju Dumku“ tut wielmi lubiać, lu-
biać tak-ż a i ahułam bielaruskija
hazety i kniżki.

M. P.

Žodziški, Wialejskaha pawietu.
Z Žodzišak iduć darohi na Wišnie-
wa, Świr i Świanciany. A ū druhi
bok — na Wojstama, Wialejku,
Daŭhinawa i Hlybokaje. I za Wial-
lu na paludzień z Žodzišak iduć
darohi na Smarhoni, Soly i Gier-
wiaty. Henymi darohami niadaŭna
ū Žodziški prychođiła mnoha bie-
larsaŭ słuhać tam u kaściele
bielaruskaj mowy. U Žodziškach
na festach nikoli nia bywała tak
mnoha narodu, jak tady, kali bie-
larskaja mowa hrymieła ū našym
kaściele. Chto adkul, dyk išoŭ
usio ū Žodziški. A čaho? Kab z
bielarskim tam życiom pazna-
jomicca.

Darohi žodzišnyja i darohi ahu-
łam bielarskija, jakija wy dla nas
ważnyja i puciawodnyja! Wy pie-
ramahajecie prastory! Wam ustupa-
juć lasy, reki, hory i bałoty. Ad
was my wučymsia daroh życio-
wych. Daroha bielarskaja j doŭ-
haja i poŭnaja ūsialakich pieraško-

daŭ. Na hetaj našaj darozie two-
raca nieprachodnyja bałoty i hreb-
li, na jej wyrastajuć hory. A heta
ūsio nam bielarsam pieramahcy
treba, našu darohu wyraŭniać,
wyprawić, sprastawać, praciarabić
i jeju nam dajsci da našaj biel-
arskaj mety. Žodziški bielaru-
skuju rabotu ūžo znajuć i jany
mocnyja ū bielarskim życiu. Na
žodzišnyja darohi życia čaj sta-
nawiacca nohi ūsich bielarsaŭ
ż.

Arleniaty, Ašmianskaha paw.
Wioska naša lażyć 6 klm. na ūs-
chod ad Barun. Żywuć tut katali-
ki, tolki adzin prawasłaŭny. Badaj
ūsie my tut świedamyja bielarsy.
U nas paru hadoŭ tamu byŭ hur-
tok Biel. Inst. Haspadarki i Kul-
tury, a tak-ż a byla bielarskaja
biblijatečka Ciapier ad hetaj bibli-
jatečki ūžo nie astalosia ničo-
ha i ūsie kniżki pawandrawali pa lu-
dziach. Ludzi našy duża lubiać
čytać swaje rodnyja bielarskija
hazety i kniżki Prychođić siudy
akuratna „Chr. D.“ i inšyja biel-
arskija hazety. Dastajucca siudy
tak-ż a časta i bielarskija kniżki,
jakija jduć z ruk u ruki. Biada
tolki tym, što niama tut tako-
ha čaławieka, jaki-b pakirawaŭ
našym nacyjanalnym i hramadz-
kim życiom. Prychođzicca sama-
tuham. Ale ničo- ha — żywiom i ra-
ziwajemsia.

L-k.

Z p a l i t y k i

× **Polšč** przyznała zawajawań-
nie Abisynii i polski delehat za
toje, kab pradstaŭnika Abisynii
nie dapaścić u Lihu Narodaŭ

× **Užo treci** nia niecki lotčyk
u Hišpanii asudżany na śmierć za
bombardawańnie baskijskich ha-
radoŭ.

× **Spraciŭlajecca.** Anhlia cho-
ča przyznać Abisiniu za Italijaj,
ale hetamu spraciŭlajucca nieka-
toryja „dominii“ (zależnyja ad An-
hlii dziarżawy i kraji). Jany słu-
śna ćwierdziać, što przyznać za-
wajawańnie Abisynii Italijaj, heta
toje samaje, što przyznać zło d-
brom i inšyja dziarżawy zaachwocić da

hetkich niahodnych zawajawań-
niaŭ.

× **U Hišpanii** chatniaja wajna
jdzie dalej usiej paraj. Apošnim
časam pierawaha jak-by pa stara-
nie fašystaŭ, jakija niahorš ad
čyrwonych niščać kraj Baskaŭ i
jaho nasielnicstwa, nie aščadżaju-
cy tak-ż a i baskijskaha katalicka-
ha duchawienstwa, jakoje staić za
wolnaść swajho kraju.

× **Hitleryzm** systematyčna imk-
niecca da žniščeniŭ ū Niemiec-
čynie chryścijanstwa. Z Apostal-
skaj stalicaj dahetul adnosiny nie
sarwany, ale mała što da hetaha
brakuje.

Saławiej.

(Baśnia).

Swobodny saławiej papaŭsia
[ŭ sietku,

A z sietki — ū kletku.
Biadulka nie piajeć, nia skača,
A słozy ljeć i horka plača;
I sorak dnioŭ nia jeŭ —
Aż mleŭ!..

Adnak pašla prywyk:
Razjeŭsia, jak indyk.
Chleb z miodam — wielmi smačny,
Dyk saławiej byŭ ūdziačny:
Pryniaŭszy łasku-pansku,
Piajaŭ pa-haspadarsku.
I nawet ptuškam wolnym,
Katorych dzie ubačyŭ,
Ad serca talkawaŭ, tumačyŭ —
Wučonym tonam školnym,
Što kletka — rodny kraj,
Niawola — miły raj!

—o—

Čużaja pieč pryjemna hreje
Filozafa — Epikureja.

Lawon Wietrahon.

„Chr. Dumka“ kaštuje ū hod usia-
ho 2,40. U składcynu jašće taniej: ka-
li chto na adzin supolny adras zbia-
reć troch padpiščykaŭ, dyk za try
ekzemplary „Chr. D.“ płacić tolki
3 zał., heta znača kożny padpiščyk
z hetaj trojki atrymaje našu hazetu
za 1 zał. u hod.

× **Padčas karanacyi** ū Anhlii
byli palityki z usiaho świetu. Z
ważniejszymi z ich radziŭsia anhlij-
ski ministr zahraničnych spraŭ ab
tym, jak utrymać na świecie de-
mokratyčny ład i abaranicca ad
dyktatury fašyzmu i komunizmu.

× **U Indyi** dalej niespakojna.
Zdarajucca miż indusami i anhlij-
cami častyja sutyčki. Indusy ćwier-
da imknucca da wyzwaleńnia z pad-
apieki Anhlii.

× **IV-ty internacyjanal** zasna-
waŭ Trocki. Hety nowy internacy-
janal, jak ćwierdzić toj-ż a Trocki,
šyrycca ū Eŭropie i Amerycy.

× **U Hišpanii** paŭstaŭ nowy
urad, prawiejšy ad papiaredniaha.
Na čale jaho sacyjalist Negrin.

× **Japonija** imkniecca da taho,
kab mieć najsilniejšuju na świe-
cie pawietranuju flotu. Na hetu
sprawu jana wydaje wializarnyja
sumy.

— **Strašnaja bura z pawodkaj** zdarylasia 23.V. sioleta ũ Kieleckim Wajawodztwie. Takoj bury ludzi i nia pamiatujuć. Usio žnišćyla, papalila piarunami i pazaliwala. Zhinuła bolš 30 ludziej. Straty ahramadnyja — abličajuć na 8 milionaŭ załatowak.

— **Śpieka trywaje dalej.** Badaj u wa ũsiej Polšćy ũžo ad niekatoraha času trywaje wialikaja śpieka. U niekatorych miascoch pawypaliwala pasiewy — časta zdarajucca bury z piarunami, a z ich bywajuć pažary.

— **Na paŭnočny polus** daječaŭ aeroplanam sawiecki prof. šmidt. Jošć he-ta samy paŭnočny punkt našaj ziamli, dzie trywajuć wiečnyja marazy. Tak dalo-ka dahetul jašće nie dajaždžaŭ nihto. Fakt hety maje wialikaje značeńnie nawukowaje, a nawat i wajennaje.

— **40 milionaŭ żydoŭ na świecie** maje być pawodle abličeńniaŭ sajuzu hitlerouškich lekarau. Ale zatym, što hitleroucy i tam bačać żydoŭ, dzie ich nima, dyk lohka dahadacca, što henaja ličba dalokaja ad praŭdy.

— **40 uhodki radja.** U hetym hodzie 10 traŭnia minuła 40 hadoŭ ad času, jak Markoni prydumaŭ pačatki radja.

— **40 hadoŭ wynachodu pieršaha samalotu.** U hetym hodzie taksama minaje 40 hadoŭ, jak Klement Ader zrabiŭ pieršy samalot, jaki i siaŭnia možna ũ Francii pabačyc.

— **Praca pčaty.** Na funt miodu musić pčala zrabić 37.500 palotaŭ. Z kožnaha palotu pčala prynosić pryblizna paŭtara hrama miodu.

Z K r a j ũ.

— **Zabureńnie ũ Bierašci.** 13 traŭnia ũ Bierašci dajšło da zabureńniaŭ. šmat panišćana tam żydoŭskich sklapoŭ i tawaraŭ, pabita mnoha żydoŭ. Najbolš spustašeńnia rabili paznanskija robotniki, jakija pracawali tam u krepasći. Pryčyna hetaha bylo toje, što žyd-miašnik zabiŭ tajnaha palicyjanta.

— **Hradawaja bura ũ brasaŭskim i dzisienskim pawietach.** Nad hminami leonpalskaj i šarkaŭskaj u kancy traŭnia pierajšła strašnaja hradawaja bura. U miastečku Leonpali hrad wybiŭ kala 150 šybaŭ u woknach. Pieradusim škody wialikija ũ zasiewach. U niekatorych miejscach žnišćana amal usio žyta.

— **Na raboty ũ Łatwiju i Estoniju.** U praciahu krasawika i traŭnia z brasaŭskaha pawietu wyjechała na raboty ũ Łatwiju 4.000 asob. 25 traŭnia 117 asob z Hlybokaha wyjechała ũ Estoniju, hdzie zarabotki jakoby lepšyja, jak u Łatwii.

Wilenskaja chronika.

— „Przegład Wileński“ № 5 wyšaŭ niadaŭna z duku. Papiarednija čatry numary byli skanfiskawanyja. Hetaki samy los spatkaŭ i № 5.

— **Kancert M. Zabejdy** 27.V na Bazyliku, tak jak i papiaredni bielaruski, adbyŭsia duža ũdačna i pamysna. Wilnia acaniła slaŭnaha bielaruskaha śpiewaka, jak naležycca.

— **Da 50 tysiać ludziej** sioleta bylo na procesii ũ dzień Božaha Ciela ũ Wilni.
— **Rektarom U. S. B.** wybrany Ks. prof. Al. Wujcicki. Da bielorusaŭ dawoli prychnilny.

Paštowaja skrynka.

Ks. W. Š. Drukujem, reštu adlažyli na druhi raz.

I. M. Dziakujem. Nadrukujem u numary nastupnym.

I. B. Karystajem.

Z. K. čakajem na abiacanaje.

B. W. Wyslali. Prysylajcie, što pry-

rakli.

U. Ł. Lepš zwiarniećesia da adwakata.

M. F. Možacie wypisać u skladčynu, budzie taniej.

K. K. Duža prosim prysylać nam adrasy na probu.

Ch. D. Knižki wyslany.

A. B. Heta ad nas nie zaleža.

Na „Chr. D“ prystali:

Dr. B. T. 2,50, N. N. 30,00, A. S.—2,00,
I. Ł. — 1, 20, W. M. 1,50, A. Ch.—0,20,
M. Ch.—0,60, F. P. — 0,20, Alb. S.—3,00,
M. L. — 0,60, I. K. — 1,20, Z. K.— 0,60,
I. K.—1,20, I. S. — 0,60, M. M. — 1,20,
I. C. — 2,40, Fr. K. — 0,50, Ul. P.—2,40
St. S. — 1,40, M. M.—2,40. (d. b.)

Kanfiskata.

29.V. sioleta pa zahadu Wilenskaha Haradz. Starysty skanfiskawany bielaruski lementar „ZASIEŬKI“, nadrukawany niadaŭna łacinkaj. Matywy kanfiskaty nie padany.

Ž a r t.

„Pryrodnik.“

Užo ad małych hadoŭ dziŭlusia ja z cudaŭ pryrody.

— Nu, a rozumieješ ich taksama?

— Pryznajusia tabie, što niezaŭsiody, skolki ja ũžo sabie haławu nakrućiu nad tym, čamu wada wyciakaje z harška, kali jon dziurawy, a kali bot dziurawy, to wada ũ bot uliwajucca...

Vypisvajcie i čytajcie! „Šlach Moładzi“

«Шлях Моладзі»

ilustrowany časopis bielaruskaje moładzi. Drukujucca hraždankaj i łacinkaj. Vychodźić akuratna raz na miesiac užo ad 1929 hodu. Žmłašćaje ũ formie dla ũsiech dostupnaj artykuly z halny samaŭzhadawańnia, historyi literatury, krajeznaŭstva, pryrodaznaŭstva, hramadzkaaha žyćcia, mnoha wieršaŭ i inšych literaturnych tworaŭ i padaje šmat roznych cikaŭnych viestak, jak z bielaruskaha žyćcia. tak i z žyćcia ũsiaho świetu. „Šlach Moładzi“ jošć najlepšym pryjacielem i rozryŭkaj dla bielaruskaj moładzi. Padpiska na hod kaštuje 2 zł., na paŭhoda — 1 zł., cana numeru 20 hr. Adrys redakcyi: Wilnia, Zawalnaja 1—2. (Wilno, Zawalna 1—2).

— Uvaha ũlašniki hramafonaŭ i patefonaŭ! —

Užo pajavilisia ũ pradažy ũva ũsiech muzyčnych kramach bielaruskija hramafonnyja plitki

firmy Odeon—His Master's Voice—Columbia

na jakich našpiavanyja bielaruskija narodnyja piešni z akampanjamentam arkiestry ũ vykanańni slaŭnaha tenara

MICHAŁA ZABEJDY-SUMICKAHA.

Našpiavany hetkija piešni: Plitka 271378: „Jak pamiorła matulka“ i „Rabina“; pl. 271379: „Małady duboček“ i „Čamu mnie nia pieć“; pl. 271380: „Oj rana, rana kury zapieli“ i „Lacić saroka“; pl. 271381: „šćuka ryba ũ mory“ i „Koń biažyc ziamla dryžyc“; pl. 271382: „Lavonicha“ (nac. taniec) i „A ũ lesie lesie“.

Kožny bielarus, jaki maje hramafon ci patefon, hetyja plitki pavinien sabie kupić u pieršuju čarhu.

„Chr. Dumka“ wychodźić: 5 i 20 kožnaha miesiaca.

Padpiska na hod — 2 zł. 40 hr., na paŭhoda — 1 zł. 20 hr., na try miesiacy — 60 hr. Cana asobnaha numeru — 10 hrašoŭ. Adras Redakcyi i Administracyi: Wilnia (Wilno), Zawalnaja wul. № 1—2.

Redakcyjnaja Kalebija: Ks. Dr. I. Rešeć, Wincuk Adwažny, Ks. Ad. Stankiewič, W. Jermalkowič
Adkazny redaktar KS. AD. STANKIEWIČ. X časopis wychodźić z dazwołu duchoŭnaj ulady. X Wydawiec „BIELPRES“.

Bielaruskaja Drukarnia im. Fr. Skaryny, Wilnia, Zawalnaja wul. № 1.